

25.11.2020

Skjema 5: Helse- og omsorgsinstitusjoner

Endringer for rapportering i 2021 (tall per 31.12.2020):

Punkt 2 Opplysninger om institusjonen

Flere opplysninger forhåndsutfylles fra Enhetsregisteret. Næringskode kontrolleres mot institusjonstype. Ved eventuell feilregistrering kan en nå endre direkte. SSB oppdaterer så oppføringene i Enhetsregisteret etter at KOSTRA-rapporteringen er avsluttet.

Tilstand

Alle virksomheter listet opp for KOSTRA skjema 5 skal rapporteres.

Det er nå lagt inn to nye valg som gjør tilbakemelding enklere for virksomheter som ikke er del av kommunens institusjonstilbud:

- Virksomheten er ukjent for kommunen
- Virksomheten har ikke avtale med kommunen

Hva skal rapporteres?

Kommunen skal rapportere eget skjema for hver virksomhet som er en del av det offentlige tilbudet og kan regnes som helse- og omsorgsinstitusjon etter helse- og omsorgstjenestelovens § 3-2 første ledd nr. 6 bokstav c, jf. [forskrift om kommunal helse- og omsorgsinstitusjon](#), dvs.:

- sykehjem
- aldershjem
- barnebolig, herunder avlastningsbolig
- døgnplasser øyeblikkelig hjelp/kommunal akutt døgnenehet (ØHD/KAD)

(Det er så få kommunale institusjoner med heldøgns helse- og omsorgstjenester for rusmiddelavhengige at disse er utelatt fom. 2021.)

Institusjonen kan ha kommunal, interkommunal, privat eller annen eierform. Aktivitet ved institusjonen skal utgiftsføres på KOSTRA-funksjon 253 «Helse- og omsorgstjenester i institusjon», bortsett fra ØHD/KAD, som skal utgiftsføres på funksjon 256 «Øyeblikkelig hjelp døgntilbud».

Et kjennetegn ved alle institusjoner som skal innrapporteres i skjema 5 er at beboerne ikke eier eller leier boligen og ikke betaler husleie. Institusjonsplass betales normalt etter [Forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester](#), kapittel 1. Det betales imidlertid ikke egenandel ved korttidsopphold for å avlaste pårørende eller ved døgnopphold for øyeblikkelig hjelp, jf. forskriftens § 1, andre og tredje ledd. Når det gjelder institusjon med heldøgns helse- og omsorgstjenester for barn og unge (barnebolig) betales det heller ikke egenandel, med mindre barnet har selvstendig inntekt, jf. forskriftens § 3, tredje ledd.

Ved innlogging til KOSTRAs rapporteringsportal på <https://skjema.ssb.no/Login.aspx> får en opp en liste av institusjoner i kommunen/bydelen når en velger «nytt skjema» og så «5. Helse- og omsorgsinstitusjoner». Dersom det er institusjoner en ikke finner, bes kommunen informere SSB i e-post til kommunal-helse-omsorg@ssb.no.

Presiseringer

Organisasjonsnummer og navn på institusjon

Fra listen over helse- og omsorgsinstitusjoner i innrapporteringsportalen, trykker en på organisasjonsnummer til aktuell institusjon.

Dersom en mener organisasjonsnummer på en institusjon er feil, skal en likevel sende inn på angitt organisasjonsnummer, og enten angi dette i merknadsfelt for skjema for aktuell institusjon, eller kontakte SSB. Dersom institusjonen har endret navn eller andre opplysninger, gis det beskjed i merknadsfeltet, eller ved direkte beskjed til kommunal-helse-omsorg@ssb.no.

Virksomheter som er nedlagt siden forrige års rapportering, er midlertidig ute av drift eller ikke er institusjon skal det også sendes inn skjema for. Disse markeres med hhv. "Opphørt drift", "Midlertidig ute av drift" eller «Ikke institusjon» i tilstandsfeltet i punkt 2. De andre punktene fra punkt 3 skal ikke fylles ut ved opphør.

Videre om utfyllingen

2. Opplysninger om institusjonen

Institusjonens organisasjonsnummer og foretakets organisasjonsnummer

Forhåndsutfylte opplysninger om institusjonen er hentet fra Enhetsregisteret. Dersom en institusjon ikke finnes i KOSTRAs skjemaoversikt (for eksempel hvis den er ny eller nylig utskilt fra annen virksomhet), gis beskjed til SSB ved å sende en e-post til kommunal-helse-omsorg@ssb.no.

3. Plasser og rom

Typer institusjoner

- Sykehjem
- Kombinert aldershjem og sykehjem
- Sykehjemsavdeling kombinert med statlig virksomhet (sykestue/ fødestue, psykiatrisk avd., distriktsmedisinsk senter mm.)
- Aldershjem
- Institusjon med heldøgns helse- og omsorgstjenester for barn og unge (barnebolig)
- Avlastningsinstitusjon/-bolig
- Privat forpleining, opphold hos privatpersoner
- Øyeblikkelig hjelp - døgnopphold

Typer tilstand

- ordinær drift
- opphørt drift
- midlertidig ute av drift (f.eks. ved ombygging)
- ikke institusjon

NB! Dersom driften ved institusjonen er opphørt - midlertidig eller permanent - ved årets slutt, skal kun opphørsdato og årsak til ev. permanent opphør (punkt 2) føres. De resterende felter skal ikke utfylles.

Kontroll mot Enhetsregisteret

Følgende opplysninger er forhåndsutfylt fra Enhetsregisteret:

- Status (om virksomheten er i drift eller ikke)
- Næring (virksomhetens hovedaktivitet)
- Sektor (virksomhetens eierforhold)

Dersom det er avvik mellom opplysningene i Enhetsregisteret og i skjema 5, punkt 3 om institusjonstype, gis det en advarsel.

En kan da endre opplysningene hentet fra Enhetsregisteret i punkt 2 eller institusjonstype i punkt 3, slik en mener er korrekt. Kommunen blir kontaktet ved behov før ev. endring i Enhetsregisteret.

Ledige plasser (ikke i bruk siste år)

Plasser som ikke er tilgjengelig som heldøgns beboerrom skal ikke medregnes. Rom som er beregnet for en person, men har plass til to, f.eks. ektepar, regnes som 1 plass.

"Plasser i drift" mot slutten av året

Plasser i drift beregnes automatisk som antall plasser i alt (inkl. ev. ØHD) fratrukket antall ledige plasser.

Antall plasser slik bygningen er utformet per 31.12, uavhengig om plassene er i bruk eller ikke på telletidspunktet

Dette er teoretisk kapasitet, slik at rom som er beregnet for en person, telles som én plass selv om det er to beboere der.

Ev. plasser som ikke er i bruk skal medregnes, men plasser som ikke er tilgjengelig pga. f.eks. ombygging, skal ikke telles med.

Type plass

Hvilke plasstyper som er tilgjengelig for utfylling styres av institusjonstype:

En kan velge mellom følgende:

- I sykehjemsavdeling
- I aldershjemsavdeling
- Ø-hjelpsplasser (døgnopphold)
- I annen type avdeling
 - statlige plasser i sykehjem
 - barnebolig
 - avlastningsbolig
 - privat forpleining

Avlastningsplasser i sykehjem skal oppføres i «sykehjemsavdeling».

Plasser spesielt tilpasset personer med demens og ulike typer tidsbegrenset opphold føres som sykehjems- eller aldershjemplass under punkt 3. I tillegg føres slike spesialplasser under punkt 4 "Spesielle tilbud".

Feltet "I annen type avdeling" er sperret når institusjonstypen er:

- Sykehjem (kun sykehjemsplasser og ø-hjelp-plasser)
- Kombinert alders- og sykehjem
- Aldershem (kun aldershjemplasser)
- Øyeblikkelig hjelp - døgnopphold

Øyeblikkelig hjelp døgnopphold

Det presiseres at øyeblikkelig hjelp døgnopphold gjelder både somatiske plasser og plasser innenfor psykisk helse- og rusområdet, etablert etter helse- og omsorgstjenesteloven § 3-5, som utgiftsføres på KOSTRA-funksjon 256. (Gjelder IKKE samhandlingsplasser med spesialisthelsetjenesten. Ev. medisinske samhandlingsplasser føres under «andre plasser for medisinsk innleggelse».) Eventuelle kommunale trygghetsplasser oppføres under "Annen type tidsbegrensede plasser".

Privat forpleining

"Privat forpleining" gjelder hjemlet opphold hos privatpersoner, på gård ("Grønn omsorg") o.l., som tidligere var regulert etter lov om sosiale tjenester §7-5, jf. forskriften §7-2. Denne institusjonsformen er ikke tatt med i ny lov om helse- og omsorgstjenester og tilhørende forskrift om institusjon, fordi man antar at denne ordningen er under avvikling. Dersom kommunen likevel har slik ordning, føres plassene opp i skjema 5.

Rom – kun i sykehjem og aldershjem

Det skal kun rapporteres for rom i sykehjem og aldershjem, ikke for andre typer institusjoner. Rom i sykehjem som i hovedsak benyttes til øyeblikkelig hjelp døgnopphold, skal ikke inkluderes.

En skal ta utgangspunkt i bygningsmessig utforming – slik bygningen er planlagt brukt, ikke provisoriske løsninger.

Rom hovedsakelig brukt til øyeblikkelig hjelp døgnopphold skal ikke inkluderes i antall rom. Årsaken er at ØHD ikke er sykehjems plasser og ofte er i flersengsrom, slik at inkludering vil gi misvisende tall for eneromsdekning i sykehjem.

Antall brukertilpassede enerom med eget WC og bad

Det presiseres:

- * rommet skal være tilknyttet BÅDE bad (med dusj) OG WC
- * det skal være egen atkomst fra rommet til bad og WC
- * både bad og WC i tillegg til rommet skal være brukertilpasset.

Med "brukertilpasset" menes at rommet er utformet/innredet slik at nødvendig pleie kan skje på en hensiktsmessig måte for aktuelle pasienter.

Eksempler:

- 1) Enerommene har bad og WC, men rommene er ikke innredet med tanke på fysisk funksjonshemming. Det er ikke uvanlig at pasientene enten er sengeliggende eller i rullestol. Da må vedkommende benytte bad på gangen, istedenfor det på rommet. Disse rommene skal IKKE telles med.
- 2) På et sykehjem er alle rom beregnet for én beboer, og de er brukertilpasset. Bad og WC er plassert mellom to rom, slik at to pasienter benytter samme bad og WC. Ingen av plassene skal telles med som brukertilpasset med eget WC og bad.

4. Spesielle tilbud

Det skal kun rapporteres for spesielle plasser i sykehjem og aldershjem, ikke for andre typer institusjoner.

”Spesielle tilbud” innbefatter plasser utover ordinære langtidsplasser i sykehjem eller barnebolig, eller ordinære avlastningsplasser i egen avlastningsinstitusjon.

Plasser i forsterket tilrettelagt avdeling for personer med demens

En del kommuner har etablert egne forsterket skjermete enheter for atferdsmessig ekstra krevende pasienter. Dette er ikke enheter opprettet i spesialisthelsetjenesten, men hjemlet i lov om kommunale helse- og omsorgstjenester. Disse plassene kjennetegnes vanligvis av større personellressurser enn ordinære demensplasser.

Plasser i annen tilrettelagt avdeling for personer med demens

Det menes her skjermet enhet: Avdeling med 4 – 12 beboere som er definert i Forskrift for sykehjem og boform for heldøgns omsorg og pleie, § 4-7.

Plasser i tilrettelagt avdeling for personer med psykiske lidelser

Plasser i tilrettelagt avdeling for rusomsorg

Her oppføres både langtidsplasser og korttidsplasser.

Plasser spesielt avsatt for tidsbegrenset opphold

Gjelder medisinske plasser og annen type tidsbegrenset opphold:

- Plasser spesielt avsatt for rehab. opphold (innrettet mot mestring og gjenvinning/opprethold av funksjonsevnen)
- Avlastning

Eventuelle kommunale trygghetsplasser oppføres under ”Annen type tidsbegrensede plasser”.

Annen type tidsbegrensede plasser

Dersom en ikke finner passende spesifisering for ”tidsbegrensede plasser” blant de muligheter som finnes (også medisinske plasser), kan disse angis i feltet nest nederst, rett før ”Tidsbegrensede plasser i alt”. ”Annen type tidsbegrensede plasser” bør spesifiseres i feltet ”For annen type tidsbegrensede plasser”, etter ”Tidsbegrensede plasser i alt”.

Langtidsplasser

Plasser som ikke inngår i tidsbegrensede plasser i punkt 4, regnes som langtidsplasser. Plasser for personer med demens, psykiske lidelser eller rusproblemer inngår i langtidsplasser.

5. Plasser disponert av andre kommuner/bydeler

Dersom andre kommuner/bydeler enn den kommunen/bydelen der institusjonen ligger, kjøper/leier plasser i institusjonen, må disse plassene føres opp etter hvilken kommune/bydel som disponerer dem.

Mulighet for å fylle ut i ulike plasskategorier styres av institusjonstype og antall oppgitte plasser i aktuelle kategorier.

Punkt 6. Integrerte tjenester

For å identifisere eventuelle integrerte tjenester, blir en bedt om å krysse av for om institusjonen har tilknyttet personell som også yter andre typer omsorgstjenester (dvs. utgiftsføres på andre KOSTRA-funksjoner enn f253 Helse- og omsorgsinstitusjoner og f261 Institusjonslokaler).